

Asiantuntijalausunto

Metsähallitus

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta 28.5.2026

Metsähallituksen asiantuntijalausunto – HE 91/2026 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta

Metsähallitus kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto luonnonsuojelulain muuttamisesta. Metsähallitus lausuu seuraavaa:

Kansallinen ennallistamisasetus

Metsähallitus on 30.1.2026 antamassaan lausunnossa tuonut esiin sen, että valtioneuvoston 13.3.2025 hyväksymien ennallistamissuunnitelman laatimisen reunaehtojen mukaan jatkuvana työnä arvioidaan a) kansallisen ennallistamissuunnitelman ympäristö-, taloudelliset ja muut vaikutukset sekä b) suunniteltujen toimien vaikutuksia eri sektorien toimintaympäristöön ja kilpailukykyyn monipuolisesti. Metsähallitus toteaa edelleen, että hallituksen esityksen perusteluja tulisi täydentää näiden vaikutusten huomioimisen osalta.

11 luku Luonnonarvojen tuottaminen, vapaaehtoinen ekologinen kompensaatio ja luontoteko

Luonnonarvomarkkinat tarjoavat uudenlaisia mahdollisuuksia luonnontilan parantamiseen Suomessa. Metsähallitus näkee niissä mahdollisuuksia sekä liiketoiminnan näkökulmasta että keinona täydentää budjettirahoitusta suojelualueilla toimittaessa ja on mielellään mukana kehittämässä niitä. Metsähallitus pitää hyvänä, että luonnonsuojelulain 11 luvun mukaisesti tuotettuja viranomaisvarmennettuja ja mitattavia luonnonarvohehtaareja voidaan käyttää myös luontotekojen kirjaamiseen, eikä pelkästään ekologiseen kompensaatioon. Tämän nähdään edistävän markkinoiden syntymistä ja niiden luotettavuutta.

Metsähallitus esittää kuitenkin edelleen vakavan huolensa ulkomaisten toimijoiden mahdollisuudesta hankkia luonnonarvoja Suomesta. Oikeuksien siirtyminen maanomistajalta ulkomaiselle toimijalle voi muodostaa merkittävän riskin maamme kokonaisturvallisuudelle, mitä ei hallituksen esityksessä ole riittävästi tunnistettu.

Lisäksi Metsähallitus katsoo, että luonnonarvojen vaihdannan laajentaminen kansainvälisille markkinoille lisää riskiä siitä, että alueiden käytön ohjaus ja luonnonarvoihin liittyvä määräysvalta siirtyvät Suomen ulkopuolelle. Tämä voi heikentää kansallista päätösvaltaa ja lisätä epävarmuutta erityisesti muuttuvassa globaalissa toimintaympäristössä. Metsähallitus pitää välttämättömänä, että lainsäädännössä asetetaan rajoitteita ulkomaalaisomistukselle siten, että luonnonarvojen omistus ja hallinta eivät siirry tavalla, joka vaarantaa kansallisen kokonaisturvallisuuden.

Metsähallitus toteaa, että lieventämishierarkia on keskeinen ja kannatettava toimintaa ohjaava periaate, jonka mukaan toiminnasta luonnolle aiheutuvat haitat tulee ensisijaisesti välttää, toissijaisesti lieventää ja vasta viimesijaisena keinona kompensoida. Luonnonarvomarkkinoiden uskottavuuden kannalta on olennaista, että toimijat noudattavat tätä periaatetta myös käytännössä ja viestinnässään, jotta vältetään viherpesun riski. Metsähallitus pitää hyvänä, että lieventämishierarkia on ympäristöministeriön valmisteluvaiheessa järjestämän lausuntokierroksen jälkeen lisätty lakiluonnokseen. Kuitenkin on huomioitava, että ehdotettu tapa osoittaa lieventämishierarkian noudattaminen kestävyysraportoinnin kautta kohdistuu pääosin suuriin yrityksiin, vaikka markkina kiinnostaa myös muita toimijoita. Tämän vuoksi on tärkeää kehittää uskottava mutta käytännössä toimiva menettely, joka mahdollistaa laajasti vastuullisten, eri kokoluokan toimijoiden osallistumisen.

Muut luonnonsuojelulain muuttamista koskevat huomiot

Metsähallituksen näkemyksen mukaan 52 §:n 3 momenttiin sisältyvän viittauksen poistaminen selkiyttää säännöstä, vähentää tulkinnanvaraisuutta ja varmistaa, että rauhoitussäännösten kokonaisuus toimii yhdenmukaisesti valtion luonnonsuojelualueilla.

Juha Niemelä
pääjohtaja